

На основу члана 56. став 4. Закона о сточарству („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 93/12 и 14/16),

Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

**ПРАВИЛНИК
О УСЛОВИМА КОЈЕ ТРЕБА ДА ИСПУЊАВАЈУ
ОБЈЕКТИ ЗА ЖИВОТИЊСКЕ ОТПАТКЕ И ПОГОНИ ЗА ПРЕРАДУ И ОБРАДУ
ЖИВОТИЊСКИХ ОТПАДАКА**

- Службени гласник РС, број 94/17 од 19. октобра 2017. године –

Члан 1.

Овим правилником прописују се технички и технолошки услови које треба да испуњавају објекти за животињске отпатке и погони за прераду и обраду животињских отпадака.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

1) *животињски отпаци* јесу продукти метаболизма домаћих животиња који садрже азот, фосфор, калијум, калцијум и магнезијум, који се разбацују по пољопривредним површинама као органско ђубриво у циљу побољшања услова за исхрану биља и повећања плодности земљишта, а који укључују чврсти и течни стајњак (у даљем тексту: животињске излучевине);

2) *осока* јесте смеша течних продукта метаболизма животињског порекла, урина са додатком излучевина, и воде за одржавање хигијене у објекту;

3) *погони за прераду и обраду животињских излучевина* јесу објекти за складиштење и прераду животињских излучевина;

4) *стајњак* јесте чврсти и/или течни измет односно мокраћа фармски узгајаних животиња, осим фармски узгајаних риба, са или без простирке;

5) *течни стајњак* јесте мешавина излучевина (екскремената фецеса и урина) домаћих животиња, која се састоји од чврстог или угушћеног дела (балеге) и течног дела (урина-осоке) без присуства простирке;

6) *условно грло* (у даљем тексту: УГ) јесте упоредна вредност домаћих животиња сведена на масу од 500 kg;

7) *чврсти стајњак* јесте мешавина простирке са чврстим и течним продуктима метаболизма животињског порекла (фецесом и урином) различитог степена биолошке разграђености, стабилности и зрелости.

Члан 3.

Објекти за животињске излучевине служе за складиштење животињских излучевина (у даљем тексту: објекти за складиштење животињских излучевина) и могу бити:

- 1) ђубришта;
- 2) осочне јаме;
- 3) лагуне;
- 4) седиментацијски базени.

Објекат за складиштење животињских излучевина гради се од материјала непропустљивог за воду, на начин који спречава изливање, испирање или отицање стајњака у околину, као и загађење подземних и површинских вода.

Објекат за складиштење животињских излучевина гради се на најмање:

- 1) 20 m удаљености од спољашњег руба корита језера или друге стајаће воде;
- 2) 3 m удаљености од спољашњег руба корита водотока ширине корита 5 m или више;
- 3) 10 m удаљености од спољашњег руба корита водотока, на нагнутим теренима уз водотокове са нагибом већим од 10%.

Објекат за складиштење животињских излучевина својим капацитетом треба да обезбеди прикупљање стајњака за период од шест месеци.

Капацитет објекта за складиштење животињских излучевина одређује се на основу обрачуна УГ датог у Прилогу 1 – Обрачун УГ по појединим врстама домаћих животиња, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Капацитет објекта за складиштење животињских излучевина, у зависности од врсте домаћих животиња и врсте стајњака, за период од шест месеци дат је у Прилогу 2 - Капацитет објекта за складиштење животињских излучевина према врсти домаће животиње и врсти стајњака за период од шест месеци у m^3 (у даљем тексту: Прилог 2), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 4.

Ћубриште је хоризонтални објекат од армираног бетона за лагеревање чврстог стајњака.

Под ыубришта ограђује се бетонским зидовима са три стране и треба да издржи сва статичка оптерећења којима је изложен у току манипулације стајњаком.

Члан 5.

Осочна јама је укупани подземни бетонски објекат изграђен од материјала непропустљивог за воду и покривен бетонском плочом са отвором за пражњење.

Осочна јама гради се у непосредној близини сваког ыубришта ради прикупљања течног дела чврстог стајњака (у даљем тексту: осока) на начин који спречава истицање у подземне и површинске воде.

Капацитет осочне јаме обрачунава се према количини течне фазе стајњака коју не упије простирка за период од шест месеци. Та количина треба да се креће у границама од 5 до 10 % од укупне количине излучевина течне фазе једног УГ.

Количина стајњака обрачуната према УГ износи од 45 до 55 kg/УГ/дан у зависности од учешћа простирке. Код преживара та количина износи 55 kg/УГ/дан, а код непреживара 45 kg/УГ/дан. Код преживара однос чврсте и течне фазе је 3:2, а код непреживара 2:3.

Осочна јама користи се и за прихватање атмосферског талога и воде за одржавање хигијене у објекту.

Осочна јама повезана је са каналима за изјубравање у стајама, као и са подом ђубришта (површинском дренажом - риголом са спољашње стране ђубришта).

До осочне јаме и ђубришта изграђује се бетонски прилаз.

Ако се кроз систем и технологију гајења домаћих животиња не ствара осока осочне јаме није потребно градити.

Члан 6.

Лагуна је објекат за лагровање течног стајњака који се гради формирањем земљишних базена мале дубине и велике површине.

Изградња лагуне врши се ископавањем земље са подизањем земљаних насипа или без земљаних насипа. Дубина слоја течног стајњака у лагуни треба да одговара капацитетима датим у Прилогу 2 овог правилника.

Према начину градње лагуна може бити: бетонска, лагуна са пластичном фолијом и лагуна обложена слојем глине.

Бетонска лагуна се изграђује од армираног бетона и може се облагати фолијом у циљу повећања степена сигурности од отицања стајњака кроз зидове лагуне.

Лагуна са пластичном фолијом је земљана лагуна обложена пластичном фолијом. Дно и зидови лагуне облажу се фолијом у два слоја. Између слојева фолије постављају се дренажне цеви које повезују лагуну са ревизионим шахтом. Фолија треба да се у потпуности прилагоди облику лагуне.

Лагуна обложена слојем глине се после земљаних радова пресвлачи слојем глине. Наношење глине треба да обезбеди спречавање истицања и најмањих количина стајњака из лагуне. Слој глине наноси се у дебљини око 10 cm равномерно по зидовима и дну лагуне.

Члан 7.

Седиментацијски базен је објекат кружног попречног пресека смештен изван стаје који служи за лагровање течног стајњака.

Седиментацијски базен гради се од материјала непропустљивог за воду и може бити надземни, полуукопани или потпуно укопани.

Потпуно укопани седиментацијски базен покрива се плочом од армираног бетона или ограђује оградом висине која је довољна да онемогући приступ домаћим и дивљим животињама и неовлашћеним лицима.

Око седиментацијског базена насипа се крупни шљунак или други одговарајући материјал у појасу од најмање 1 m.

До седиментацијског базена гради се чврст прилазни пут који служи за кретање механизације за пражњење базена.

У седиментацијском базену треба да постоје услови за коришћење механичког мешача за хомогенизацију течног стајњака у току неге, пред коришћење, као и за постављање пумпе за манипулацију течним стајњаком.

Члан 8.

У непосредној близини стаје гради се пријемни базен који служи за пријем течног стајњака из стаје и у њега се уливају канали којима се стаја изђубрава.

У пријемни базен смешта се пумпа за манипулацију течним стајњаком. Манипулација течним стајњаком подразумева препумпавање течног стајњака у седиментацијски базен, сепаратор за сепарацију течног од чврстог дела стајњака или у цистерну за транспорт. Пријемни базен покрива се плочом од армираног бетона са отвором за пражњење или се ограђује оградом висине која је довољна да онемогући приступ домаћим и дивљим животињама и неовлашћеним лицима.

Ако се врши сепарација течног од чврстог дела стајњака гради се и депонија за чврсти сепарисани део стајњака. Количина сепарата је од 0,5 до 1 kg/УГ/дан.

Капацитет депоније за чврсти сепарисани део стајњака зависи од броја УГ и дужине лагровања.

Депонија за чврсти сепарисани део стајњака гради се поред седиментацијског базена, испод сепараторске кућице или постоља за сепаратор.

Члан 9.

Погони за прераду и обраду животињских излучевина треба да испуњавају услове у складу са прописима којима се уређује ветеринарство.

Члан 10.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број: 110-00-00169/2017-09

У Београду, 5. октобра 2017. године

МИНИСТАР

Бранислав Недимовић

ОБРАЧУН УГ ПО ПОЈЕДИНИМ ВРСТАМА ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА

Врста/категорија домаћих животиња	УГ/домаћој животињи
Говеда и биволи старији од 24 месеца	1,2
Говеда и биволи старости од 12 до 24 месеца	0,8-1,0
Говеда и биволи старости од 6 до 12 месеци	0,6-0,8
Приплодни бикови и бикови биволи	1,4
Телад говеда и бивола	0,15
Коњи	1,2
Ждребад	0,5
Магарци	0,5
Овце и козе	0,10
Јањад, јарад	0,05
Крмаче	0,3-04
Нерастови	0,4
Свиње у тову од 25 до 130 kg	0,15
Прасад	0,02
Коке носиле и петлови, морке и пловке	0,004
Товни пилићи	0,0025
Ђурке и гуске	0,02
Кунићи и перната дивљач	0,002

**КАПАЦИТЕТ ОБЈЕКТА ЗА СКЛАДИШТЕЊЕ ЖИВОТИЊСКИХ ИЗЛУЧЕВИНА
ПРЕМА ВРСТИ ДОМАЋЕ ЖИВОТИЊЕ И ВРСТИ СТАЈЊАКА
ЗА ПЕРИОД ОД ШЕСТ МЕСЕЦИ У М³**

Врста/категорија домаћих животиња	Течни стајњак/м ³	Чврсти стајњак/м ³	Осока/м ³
Говеда и биволи старији од 24 месеца	7,1	7,0	3,5
Говеда и биволи старости од 12 до 24 месеца	5,8	4,2	2,9
Говеда и биволи старости од 6 до 12 месеци	2,3	2,1	1,2
Приплодни бикови и бикови биволи	7,1	7,0	3,5
Телад говеда и бивола	1,2	1,0	0,7
Коњи	-	7,0	-
Ждребад	-	3,5	-
Магарци	-	3,5	-
Овце и козе	-	1,0	-
Јагњад, јарад	-	1,0	-
Крмаче	2,55	1,73	0,84
Нерастови	2,55	1,73	0,84
Свиње у тову од 25 до 130 kg	0,64	0,44	0,21
Прасад	0,21	0,09	0,035
Коке носиле и петлови, морке, пловке	0,032	0,016	-
Товни пилићи	-	0,006	-
Ћурке и гуске	-	0,03	-
Кунићи и перната дивљач	-	0,042	-